

Razstava DAVID LYNCH, Ogenj na odru

Gre za prvo predstavitev ameriškega režiserja, scenarista, fotografa, slikarja, glasbenika in grafika Davida Lyncha v Sloveniji. Lynch je kulturni status pridobil kot filmski ustvarjalec, manj znano pa je, da ga je pot k filmu vodila prek slikarstva, ki ga je študiral v šestdesetih letih. Kasneje se je v različnih obdobjih bogate kariere likovni umetnosti posvečal včasih bolj, včasih manj intenzivno. Leta 2007 se je ob obisku eminentnega pariškega grafičnega studia Item, ki je v preteklosti med drugim sodeloval z umetniki, kot so Picasso, Matisse, Miró in Dubuffet, navdušil nad tehniko litografije in risanjem neposredno na litografske kamne.

Sedemdeset litografij, ki jih predstavljamo na ljubljanski razstavi, je nastalo kot njegovo eksperimentiranje z izraznostjo grafičnega medija. Predstavitev zaokrožajo slike iz zasebnih zbirk, akvarelov in izbor eksperimentalnih in animiranih filmov iz začetka sedemdesetih let prejšnjega stoletja do danes.

Razstavo v zadnji sobi dopolnjuje tudi galerijski studio – prostor za odziv, aktivnost in ustvarjalnost obiskovalcev.

Ustvarjalnost Davida Lyncha

Lynch je že v prvih ustvarjalni poskusih sprevidel, da ga v slikarstvu zanima slika, ki se giblje, zato je bil prehod v svet animacije, eksperimentalnega filma in filmsko produkcijo logično nadaljevanje. Konec šestdesetih let se je seznanil z delom *Francisa Bacona*¹, kar je nanj naredilo zelo močan vtis, ki mu sledi še danes. Presunili so ga njegova moč poteze, nedokončane figure, stil in način slikanja, motivi, teksture, temačnost, nepredvidljivost in nedorečenost.

Lynch o idejah ne razmišlja prav veliko, prepusti se jim, poskuša jih ujeti takšne, kot so. Impulzivno jih beleži na papir, platno ali litografski kamen. Njegova preprosta, intuitivna, hipno zasnovana in namerno primitivna risba je značilna za grafike, risbe, slike in akvarele. Tudi zato je njegova vizualna umetnost blizu nadrealističnim načelom, avtomatizmu in impulzivnemu, naključnemu, podzavestnemu ustvarjanju, v katerem imata eksperiment in naključje pomembno mesto. Ob človeških obrazih in posameznih delih človeške figure ga zanima tudi krajina, a ne tista čista in skoraj romantična podoba narave, temveč industrijska, v kateri se kaže človeški vpliv, kot je recimo krajina s podobo tovarn, mest, cest in mostov.

Litografije poleg ekspresivne risbe zaznamujejo še nadrealistični motivi in psihološka karakterizacija protagonistov, črni humor in nasilje, kar se povezuje z njegovim siceršnjim slikarskim, risarskim in filmskim ustvarjanjem. Osredotoča se na namenoma nejasno izrisano človeško figuro s poudarjenimi in pogosto predimenzioniranimi okončinami, na obraze, katerih stanje stežka natančno določimo, saj so enkrat grozljivo strašljivi in iznakaženi, drugič so v zasanjani ekstazi.

Razni motivi so praviloma dopolnjeni z napisi, ki v večini primerov delujejo kot spretno izbrani naslovi, miselne zaznave, literarni in lirični zapisi v enem stavku. Besede ga namreč vznemirjajo podobno kot razne likovne oblike.

David Lynch in njegova filmografija

Leta 1977 se loti snemanjanj prvega celovečerca *Eraserhead*, v katerem vzpostavi specifično vzdušje morastega strahu, osamljenosti, gnusobe in morbidnosti, ki prežema tudi njegove naslednje filme. Odmevnost Lynchevega dela je dosegla vrhunec konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let s filmi, kot sta *Modri žamet* (1986) in *Divji v srcu* (1990), predvsem pa s televizijsko nadaljevanko *Twin Peaks* (1990–1991, 2017), ki se je občinstvu priljubila s specifičnim prepletom elementov konvencionalne detektivke s fantazijskim svetom grozljivega, znanstvenofantastičnega in pravljичnega.

¹ **Francis Bacon** (1909 - 1992), angleško-irski slikar, eden najbolj izvirnih avtorjev 20. stoletja, povezan z izročilom ekspresionizma in znan po svojih deformiranih figuralnih delih, v katerih prevladujejo teme kričeči papeži, krvaveče figure, obdane s kosi mesa, sključeni akti ipd. Na komentarje o nasilju v svojih slikah je odgovarjal, da se nič ne more primerjati z nasiljem, ki ga odslikuje življenje.

Mulholland Drive (2001), celovečerec v neo-noir slogu, sprva zamišljen kot pilot za novo televizijsko serijo, ter *Notranje zadeve* (2006), eksperiment brez scenarija, posnet z ročno digitalno kamero v nizki resoluciji, zaokrožujeta opus tega izjemnega ustvarjalca. Za svoje režisersko in scenaristično delo je prejel številne najpomembnejše filmske nagrade.

Njegovo filmografijo bo ponovno (za nekatere pa prvič) odkril Cikel filmov Davida Lyncha, predvajan v času razstave junija v Slovenski kinoteki.

Zakaj obiskati razstavo?

- Razstava Davida Lyncha je poseben dogodek za naš kulturni prostor, v katerem ima Lynchev ustvarjalni univerzum nesporno velik odmev.
- Razstava avtorjevih litografij, akvarelov, slik in eksperimentalnih filmov Lyncha predstavlja kot celovitega likovnega ustvarjalca. Omogoča uvid v preplet raznih medijev in tehnik sodobne vizualne umetnosti.
- Svojestvena je že sama scenografija razstave (oblikoval jo je Branko Hojnik), ki ustvarja vzdušje in obiskovalce vodi skozi svet lynchevskih figur in krajin ter tipičnih stanj kot so nadrealizem, sanjskost, skrivnostnost, fetišizem
- Razstava omogoča obiskovalcem, da pustijo svojo "sled" in vtise z razstave ustvarijo ali poustvarijo na performativno-vizualen način v Lynch Labu - galerijskem studiu.
- S svojim sanjskim, a hkrati sprevrženim svetom so Lyncheva dela odlično izhodišče za razmišljanje in pogovore o našem življenju. Avtorja zanima, kaj je pod površjem, in kaj od tega je mogoče izbrskati na dan. Te skrite in podzavestne plati že štirideset let raziskuje prek izvajanja transcendentaleo meditacije, in o tem, kako dobro vpliva na vse, še posebej pa na mlade, predava po celem svetu.

Življenje je zapleteno, pravi. In taka bi morala biti tudi umetnost; nerazložljiva, a z možnostjo, da jo lahko interpretira vsak po svoje.

Organizirane aktivnosti za šolske skupine:

LYNCH LAB

Galerijski studio – prostor za izobraževalne in mediacijske aktivnosti, namenjene šolarjem, mladim ter drugim obiskovalcem. Studio je namenjen za izvajanje preprostejših oblik vizualnega izražanja, ki omogočijo lažje razumevanje Lyncheve umetnosti.

VODENI OGLEDI

Po razstavi organiziramo vodene ogledе. Po želji jih dopolnimo z delavniškimi aktivnostmi v Lynch Labu:

Ogenj na odru, kolaž in druge likovne tehnike, z vključevanjem performativnih elementov.

Moja filmska zgodba:, izdelava filmskega zina.

Palček in velikan, grafična tehnika monotipija z uporabo velikih in malih predmetov (primerno za mlajše).

Lynchevski slikofrc, izdelava optične igrache z vtisi z razstave.

Okvirni čas trajanje delavnice je 90 mint.

Skupen čas trajanja dejavnosti z ogledom razstave, fimov in izvedbo delavnice: 2 uri

Cena: 2 eur/osebo

Opozorilo glede ogleda razstave za mlajše otroke:

Vsebinski motivi nekaterih del na razstavi utegnejo biti manj primerni za otroke, mlajše od 12 let.

Učiteljem, vzgojiteljem, mentorjem in staršem glede ogleda priporočamo predhodni posvet s kustodinjo pedagoginjo v MGLC.

DEMONSTRACIJE LITOGRAFIJE

Ogled razstave lahko dopolnimo z demonstracije grafične tehnike litografije.

Demonstracija poteka v Grafičnem ateljeju MGLC, izvaja jo akademski slikar grafik Admir Ganić.

Čas trajanja demonstracije: 45 min

Cena demonstracije: 2,50 eur/osebo

Cena ogleda razstave in demonstracije: 3,50 eur/osebo

PRIPRAVA NA OGLED IN IZOBRAŽEVANJE / za strokovne delavce

V sredo, 18. aprila, ob 16.30, bo potekalo brezplačno vodstvo in predstavitev za učitelje, mentorje in koordinatorje KUV. Potrebna je predhodna prijava na lili.sturm@mglc-lj.si.

Spremljevalni program razstave:

FILMSKI PROGRAM:

Umetnost življenja z Davidom Lynchem

Cikel filmov Davida Lyncha v Slovenski kinoteki ob razstavi v MGLC

od četrтка do četrтка, 21.–28. junij, Slovenska kinoteka

Otvoritvena projekcija: četrtek, 21. junij, 21.00, *David Lynch: The Art Life* / Prvič v Sloveniji!

in

Ponovni pogled na Modri žamet (Blue Velvet Revisited)

nedelja, 15. april, 19.00, Kinodvor

Dokumentarni film o snemanju kultnega Lynchevega trilerja *Modri žamet*.

Režija: Peter Braatz, Nemčija/Slovenija, 2016, 85', sp

OKROGLE MIZE, DELAVNICE, PREDSTAVE, VODSTVA, KONCERTI ...:

David Lynch je Slovenec

Okrogla miza o vplivu Davida Lyncha na slovensko identiteto.

četrtek, 24. maj, 18.00, Ustvarjalni center Švicarija

Gostje: Marcel Štefančič, jr., filmski kritik, televizijski voditelj in publicist; Mirt Komel, filozof in sociolog; Stojan Pelko, filozof in sociolog

Vstop prost

Delavnica animacije ob razstavi Davida Lyncha

nedelja, 13. maj, 11.00–14.00:

Primerno za mlade 12+, k ustvarjanju vabljeni tudi starši. Del Čarobnega dneva v parku Tivoli. V sodelovanju z Društvom SLON.

Vstop prost

(Psihodramsko) Srečanje z Lynchem

nedelja, 27. maj, 11.00–16.00

Srečanje z glavnimi mislimi o ustvarjalnosti iz Lyncheve knjige *Kako ujeti veliko ribo* ob psihodramskih tehnikah. Delavnico vodi gledališki režiser in izredni profesor na AGRFT Tomi Janežič.

Zajci, lutkovna interpretacija (po: *Rabbits*, D. Lynch, 2002)

petek, 29. junij, 21.00

Zajci so konceptualna lutkovna interpretacija Lyncheve sit-com TV-serije *Rabbits* (D. Lynch, 2002). Za ponovitve spremljajte www.mglc-lj.si

Torkova vodstva po razstavi

Vsak torek maja in junija ob 18.00 in vsak torek julija ob 19.00.

Odprta vrata razstave

petek, 18. maj, 10.00–18.00: ICOM – mednarodni dan muzejev

sobota, 16. junij, *Poletna muzejska noč*, 18.00–24.00

Poletje v Tivoliju

Vsak torek julija

18.00–21.00: Podaljšan ogled razstave

19.00–20.00: Javno vodstvo po razstavi v angleškem jeziku s prilagoditvijo v slovenski jezik

20.00–21.00: Pinelina dnevna soba v parku s koncerti americane

Zaključni dogodek razstave

petek, 20. julij

19.00: Vodena transcendentalna meditacija v parku Tivoli

20.00: Mića Karić: *Lynch kot vizualni umetnik. Prepletanje likovnih in filmskih motivov.*

Zaključno vodstvo po razstavi *Ogenj na odru* v MGLC.

KOLOFON

Gradivo za obisk šolskih skupin je pripravila Lili Šturm, muzejska svetovalka (MGLC). Zajeti so podatki in informacije iz obrazstavne knjižice, številnih člankov in internetnih objav o Davidu Lynchu.

Informacije o ogledih:

Razstava je na ogled od torka do nedelje, 10.00–18.00; za skupine tudi po dogovoru.

Dan odprtih vrat: 18. 5. 2017 (Mednarodni dan muzejev)

Razstavišče: Mednarodni grafični likovni center, Grad Tivoli, Pod turnom 3, Ljubljana

Napotki za obisk:

Naročilo vodenja po razstavi ali delavnice je potrebno vsaj pet dni pred obiskom.

Na vodiča počakamo na recepciji v pritličju, tam tudi uredimo vstopnino.

Garderoba se nahaja v galerijskih prostorih v I. nadstropju. Na razstavo vnašanje hrane in pijače, kot tudi ne večjih torb in dežnikov, ni dovoljeno.

Fotografiranje je dovoljeno.

Toaletni prostori so v galeriji in pritličnem prostoru Predavalnica MGLC.

Prostor za malico je v Predavalnici MGLC ali na dvorišču pred gradom.

Uporabljeni fotografiji:

Z dovoljenjem Item Éditions.

Kontakt: Lili Šturm, muzejska svetovalka, kustodinja pedagoginja

Pedagoški oddelek MGLC, tel. 01 2413 818, lili.sturm@mglc-lj.si, www.mglc-lj.si, FB/ mglc ljubljana

